

LEGE nr. 266 din 23 mai 2002*)

privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și testarea și înregistrarea soiurilor de plante - REPUBLICARE

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1

(1) Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale asigură cadrul organizatoric și respectarea prevederilor legale privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, în vederea comercializării semințelor și a materialului săditor, precum și testarea, înregistrarea și protecția soiurilor de plante.

(2) Semințele și materialul săditor din speciile de plante cărora li se aplică prevederile prezentei legi, precum și regulile aplicabile acestora, după caz, se stabilesc prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, cu respectarea prevederilor comunitare în domeniu.

(3) În cuprinsul prezentei legi, termenul sămânță cuprinde și materialul săditor, iar termenul plante cuprinde plantele agricole și horticole.

Art. 2

În domeniul de activitate prevăzut la art. 1, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin autoritățile oficiale desemnate - Inspekția Națională pentru Calitatea Semințelor, denumită în continuare I.N.C.S., și Institutul de Stat pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor-, îi revin următoarele atribuții și răspunderi principale:

a) elaborează și aprobă metodologia de instruire, atestare, înregistrare a operatorilor economici, implicați profesional, indiferent de forma de proprietate, care produc în vederea comercializării, prelucrează și comercializează semințe din speciile de plante prevăzute la art. 1;

b) asigură cadrul organizatoric pentru controlul și certificarea semințelor din punct de vedere al identității și purității varietale și al standardelor de calitate, inclusiv a stării fitosanitare, în vederea utilizării și comercializării semințelor;

c) urmărește, coordonează și controlează aplicarea de către operatorii economici înregistrați a normelor și regulilor privind producerea, prelucrarea, controlul, certificarea și comercializarea semințelor și a materialului săditor;

d) elaborează și aprobă normele naționale pentru producerea, prelucrarea și comercializarea semințelor, precum și pe cele privind ajutoarele financiare, în conformitate cu reglementările și procedurile comunitare în domeniu;

e) sprijină dezvoltarea cercetărilor autohtone pentru crearea de soiuri din speciile de plante de interes economic și stabilește măsuri pentru protejarea producătorilor agricoli, persoane fizice și juridice, împotriva riscului utilizării de semințe ori de soiuri necorespunzătoare, reglementând folosirea la însămânțare a semințelor certificate sau care îndeplinesc condițiile și normele de calitate reglementate ori din soiuri acceptate conform prezentei legi;

f) colaborează cu organizațiile și asociațiile profesionale din domeniul semințelor, cu companiile de semințe, cu operatorii economici înregistrați și implicați în producerea, prelucrarea și comercializarea semințelor și a materialului săditor pentru aplicarea măsurilor necesare, în vederea respectării prevederilor legale comunitare și naționale, inclusiv prin punerea la dispoziție a informațiilor relevante de care dispun;

g) urmărește aplicarea prevederilor prezentei legi, a prevederilor comunitare și naționale, precum și a celor ce rezultă din convențiile și acordurile internaționale la care România este parte, în domeniul producerii, prelucrării, controlului calității și comercializării semințelor, a materialului săditor și a protecției noilor soiuri de plante;

h) stabilește măsuri pentru eliminarea posibilităților de perturbare a pieței semințelor, pentru conservarea resurselor genetice de plante și pentru protecția mediului, sănătății umane și animale, în conformitate cu prevederile și procedurile comunitare;

i) asigură cadrul organizatoric pentru testarea și înregistrarea soiurilor în Registrul soiurilor de plante înregistrate, denumit în continuare Registrul soiurilor, și în Catalogul oficial al soiurilor de plante de cultură din România, denumit în continuare Catalog oficial, în vederea utilizării și comercializării semințelor și a materialului săditor, precum și pentru acordarea brevetului de soi;

j) aprobă publicarea anuală sau periodică, după caz, a listei cuprinzând soiurile în Catalogul oficial al soiurilor de plante înregistrate, precum și lista ori listele cuprinzând soiurile recomandate a se utiliza de către cultivatorii din România sau abilitază publicarea acestora.

Art. 3

Definirea termenilor de specialitate utilizați este prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta lege și care poate fi modificată și completată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în funcție de evoluția cunoștințelor de specialitate și a reglementărilor comunitare sau a altor organisme internaționale în domeniu, la care România este parte.

CAPITOLUL II: Producerea, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor

Art. 4

(1) Producerea în vederea comercializării, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor se realizează de către:

a) operatorii economici cu sediul social pe teritoriul României, persoane fizice sau juridice, înregistrați în acest scop și care au primit autorizație eliberată de autoritatea oficială desemnată;

b) alți operatori economici cu sediul social pe teritoriul altor state membre ale Uniunii Europene, înregistrați în acest scop pe teritoriul unui stat membru, dar care prestează servicii pe teritoriul României, după caz.

(2) Operatorii economici - persoanele fizice sau juridice prevăzute la alin. (1) lit. a) - pot fi înregistrați, la cerere, dacă fac dovada că dispun de dotările tehnico-materiale necesare și de personal care are cunoștințe corespunzătoare pentru activitatea solicitată, conform reglementărilor în vigoare, inclusiv cele privind starea fitosanitară, după caz.

(3) Metodologia de înregistrare și eliberare a autorizației prevăzute la alin. (1) lit. a) se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, în conformitate cu prevederile comunitare.

Art. 5

Operatorii economici înregistrați pentru producerea, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor au următoarele obligații:

a) să respecte normele și regulile în vigoare privind producerea, prelucrarea și comercializarea semințelor, inclusiv cele privind starea fitosanitară, după caz, și să se supună controlului tehnic și economic efectuat de autoritățile oficiale abilitate, conform legii;

b) să țină la zi evidența producției, a tranzacțiilor și a stocurilor de semințe într-un registru de intrări și ieșiri, conform modelului stabilit prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, pe care să îl pună la dispoziția autorităților oficiale, la cererea acestora;

c) să respecte prevederile legale privind protecția soiurilor de plante protejate prin brevet;

d) să declare autorității oficiale desemnate suprafețele pentru producerea semințelor și cantitățile pe care le propun pentru certificare și comercializare, precum și datele tehnice, statistice și raportările solicitate de autoritatea oficială desemnată, în termenul stabilit de aceasta;

e) să asigure folosirea metodelor de înmulțire și a tehnologiilor adecvate, autocontrolul calității și al cerințelor de calitate și să garanteze beneficiarilor calitatea semințelor livrate pe perioada de valabilitate.

Art. 6

(1) Autorizația acordată în urma înregistrării unui operator economic pentru producerea, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor, după caz, poate fi retrasă temporar ori definitiv numai de autoritatea oficială care a eliberat-o, dacă se constată că au fost încălcate obligațiile ce îi revin potrivit prevederilor art. 5.

(2) Autoritatea oficială desemnată poate aplica prevederile alin. (1) și pentru alte încălcări ale regulilor și normelor, prevăzute în prezenta lege.

Art. 7

(1) Operatorii economici producători de semințe înregistrați încheie în scris contracte, convenții sau înțelegeri cu producătorii agricoli învecinați, persoane fizice ori juridice, pentru respectarea de către aceștia a distanțelor de izolare față de culturile destinate loturilor semincere, conform normelor tehnice stabilite.

(2) Pentru asigurarea calității semințelor, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale poate stabili prin regulament, pentru anumite specii, soiuri sau tipuri de semințe, zone închise de multiplicare, ca o condiție prealabilă de recunoaștere.

Art. 8

Amelioratorii sau menținătorii de soiuri pun la dispoziția operatorilor economici înregistrați, care multiplică aceste soiuri, tehnologiile specifice de producere a semințelor pe bază de contract, acordul de multiplicare pentru soiurile protejate prin brevet și descrierea caracterelor morfologice, în conformitate cu Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante, denumită în continuare U.P.O.V., în condițiile legii.

Art. 9

Producerea semințelor din categoriile prebază și bază se face de către sau sub responsabilitatea persoanelor fizice ori juridice, specificate ca menținător, sau de către reprezentanți legali ai acestora, specificați în Registrul soiurilor, și publicate în Catalogul oficial pentru anul respectiv sau în Catalogul comun al Comunității Europene, în cataloagele statelor membre ori în lista soiurilor Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică, denumită în continuare O.C.D.E., sau de alți operatori economici multiplicatori pe bază de contract cu menținătorul soiului, după caz.

Art. 10

Operatorii economici înregistrați pentru producerea, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor răspund pentru calitatea și identitatea acestora și vor suporta daunele provocate beneficiarilor pentru comercializarea de semințe necorespunzătoare, conform legislației în vigoare.

Art. 11

Operatorii economici înregistrați pentru producerea, prelucrarea și/sau comercializarea semințelor au obligația de a le depozita, manipula, trata și transporta pe specii, soiuri, categorii și loturi de semințe, în ambalaje specifice, corespunzătoare, etichetate conform normelor în vigoare.

Art. 12

(1)Regulile și normele tehnice privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității și/sau comercializarea semințelor, procedurile de înregistrare, de supraveghere, de monitorizare și de autorizare a activităților operatorilor economici se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale*), cu respectarea prevederilor prezentei legi și a reglementărilor Uniunii Europene, ale O.C.D.E., ale Asociației Internaționale pentru Testarea Semințelor, denumită în continuare I.S.T.A., ale U.P.O.V., ale Oficiului Comunitar al Soiurilor de Plante, denumit în continuare C.P.V.O., sau ale altor organisme internaționale la care România este parte, după caz.

(2)Regulile și normele privind testarea, înregistrarea și protecția soiurilor se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale*), cu respectarea prevederilor prezentei legi și a reglementărilor Uniunii Europene, ale O.C.D.E., ale U.P.O.V. sau ale altor organisme internaționale la care România este parte, după caz.

*) A se vedea Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 564/2003 pentru aprobarea Regulilor și normelor tehnice interne privind producerea în vederea comercializării, prelucrarea, controlul și/sau certificarea calității semințelor și a materialului săditor din unele specii de plante produse și comercializate pe teritoriul României, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 654 din 16 septembrie 2003.

Art. 13

(1)Sămânța se comercializează în ambalaje specifice, închise și marcate cu o etichetă oficială și/sau a furnizorului, după caz, imprimată cu informațiile prevăzute de regulile și normele tehnice. Reambalarea și reetichetarea sunt permise oficial sau sub supraveghere oficială, conform regulilor și normelor comunitare și naționale și numai de către operatorii economici înregistrați în acest scop.

(2)Sămânța brută a cărei identitate este atestată oficial se poate comercializa în vederea prelucrării numai în baza prevederilor contractului încheiat între producător și menținătorul soiului.

Art. 14

(1)Sămânța din soiurile speciilor de plante stabilite de directivele Comunității Europene poate fi produsă în România sau în alte state membre în scopul comercializării, respectiv poate fi comercializată, numai dacă soiul este înregistrat în Catalogul comun al Comunității Europene sau în Catalogul oficial ori în cataloagele statelor membre, în conformitate cu prevederile comunitare.

(2)Sămânța din soiurile speciilor de plante provenite din alte țări decât cele din Uniunea Europeană, denumite în continuare țări terțe, poate fi produsă, respectiv comercializată, în măsura în care acestea

respectă reglementările comunitare și naționale în vigoare, iar soiul este înregistrat în Catalogul oficial sau în Catalogul comun al Comunității Europene ori în cataloagele statelor membre.

☒(3) Soiurile care nu sunt înregistrate conform prevederilor alin. (1) se pot comercializa astfel:

a) semințele importate din țări terțe destinate multiplicării, conform regulilor O.C.D.E. sau pe baze contractuale, în vederea exportului integral;

b) cantitățile destinate altor scopuri de testare sau experimentare, în măsura în care aparțin unui soi pentru care a fost depusă o cerere de testare în vederea înscrierii în Catalogul oficial al României sau în catalogul altui stat membru al Comunității Europene, conform procedurilor comunitare. În cazul unui soi modificat genetic se vor respecta prevederile legale privind evitarea riscurilor pentru sănătatea omului și a mediului înconjurător;

c) semințele din genuri și specii de plante, altele decât cele prevăzute la lit. a) și b), stabilite de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu respectarea procedurilor comunitare.

(4) Speciile și soiurile care nu sunt înregistrate conform prevederilor alin. (1) pot fi importate din țări terțe, cu avizul autorității oficiale desemnate, astfel:

a) semințele destinate pentru scopuri științifice sau de selecție;

b) semințele destinate testării în vederea înregistrării;

c) semințe pentru loturi demonstrative;

d) semințe pentru reclamă, promovare și expoziții.

Art. 15

Pentru conservarea resurselor genetice de plante, prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale se stabilesc condiții specifice privind testarea și înregistrarea soiurilor, producerea, controlul calității și comercializarea semințelor din aceste plante, în conformitate cu prevederile comunitare.

Art. 16

Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale se pot stabili condiții speciale care să reglementeze comercializarea unor categorii de semințe neprevăzute la art. 13-15.

Art. 17

(1) Operatorii economici înregistrați pentru comercializarea semințelor pot efectua importuri și exporturi de semințe din și în țări terțe, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene, ale O.C.D.E. și cu normele interne, după caz.

(2) Importul de semințe din țări terțe este admis cu avizul prealabil al autorității oficiale desemnate a Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în condițiile regulilor și normelor tehnice în vigoare și ale procedurilor comunitare.

(3) Importul de semințe din țări terțe, pentru speciile și soiurile la care se constată echivalența cerințelor de producere și de control sau certificare, se admite cu respectarea prevederilor art. 14. Echivalența se constată de autoritatea oficială desemnată, conform procedurilor comunitare.

(4) Importatorii vor comunica efectuarea importului autorităților oficiale teritoriale desemnate ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, care vor verifica respectarea condițiilor de import și punere pe piață.

(5) Operatorii economici importatori vor înregistra cantitățile de semințe importate și exportate în Registrul de intrări și ieșiri.

Art. 18

Sămânța importată circulă pe piața internă în ambalajele specifice și cu etichetele originale. Reambalarea și reetichetarea sunt permise sub supraveghere oficială și numai de către operatorii economici înregistrați în acest scop, conform prevederilor legislației în vigoare.

Art. 19

Exportul de semințe în țări terțe este admis pe baze contractuale, cu condiția respectării reglementărilor interne și internaționale privind circulația semințelor destinate comerțului internațional, a reglementărilor Comunității Europene sau, după caz, a condițiilor solicitate de importator.

CAPITOLUL III: Controlul și certificarea calității semințelor

Art. 20

(1) Controlul, certificarea identității și testarea calității semințelor, înregistrarea, supravegherea, monitorizarea și autorizarea operatorilor economici în toate etapele producerii, prelucrării și

comercializării se fac de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin I.N.C.S., prin inspectoratele teritoriale pentru calitatea semințelor și a materialului săditor, denumite în continuare I.T.C.S.M.S., și Laboratorul Central pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor, denumit în continuare L.C.C.S.M.S., în conformitate cu regulile, normele tehnice și reglementările comunitare și internaționale în vigoare.

(2) Se înființează Laboratorul Central pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor prin reorganizarea Laboratorului Central pentru Controlul Calității Semințelor. În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va supune Guvernului spre adoptare reorganizarea și funcționarea Laboratorului Central pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor.**)

(3) I.T.C.S.M.S. și L.C.C.S.M.S. funcționează ca instituții publice cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, finanțate din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat.

(4) Eliberarea certificatelor internaționale pentru semințele din speciile de plante agricole și horticoale se efectuează de către L.C.C.S.M.S. București, care este laborator oficial, precum și de alte laboratoare ale companiilor de semințe acreditate I.S.T.A.

(5) I.T.C.S.M.S. și L.C.C.S.M.S. răspund pentru documentele oficiale pe care le emit. Documentele oficiale privind certificarea calității semințelor, cuprinse în legislația în vigoare, pot fi emise doar de laboratoarele autorizate, în conformitate cu procedurile stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

***) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. **1.433/2009** privind înființarea, organizarea și funcționarea Laboratorului Central pentru Calitatea Semințelor și a Materialului Săditor, ca urmare a comasării prin absorbție și a preluării activității Băncii de Resurse Genetice Vegetale Suceava, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 857 din 9 decembrie 2009, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. **725/2010** privind reorganizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 4 august 2010.

Art. 21

(1) I.N.C.S., în calitate de autoritate oficială națională desemnată, are următoarele atribuții:

a) instruește, atestă, înregistrează, eliberează și retrage autorizațiile de funcționare pentru operatorii economici care efectuează operațiuni de producere, prelucrare și/sau comercializare a semințelor, după caz, cu respectarea prevederilor art. 4-6, prin autoritățile oficiale teritoriale;

b) elaborează și propune spre aprobare Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale proiecte de acte normative privind calitatea semințelor și a soiurilor;

c) organizează, coordonează și controlează activitatea I.T.C.S.M.S. și a L.C.C.S.M.S.;

d) elaborează și supune spre aprobare reguli, norme și metodologii de înregistrare, producere, control, certificare, autorizare și comercializare, potrivit reglementărilor comunitare și internaționale în domeniul semințelor la care România este parte, înregistrează solicitările anuale ale operatorilor economici de multiplicare și certificare a semințelor și urmărește aplicarea acestora;

e) asigură și exercită controlul, în scopul menținerii calității semințelor, la toate categoriile, în precontrol și postcontrol, prin scheme și tehnici științifice adecvate;

f) asigură legătura cu structurile de specialitate din cadrul Uniunii Europene și al altor organizații internaționale specializate în domeniul semințelor și soiurilor și reprezintă România în relațiile cu acestea;

g) autorizează persoanele fizice sau juridice care întrunesc condițiile stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru a efectua inspecții în câmp, a preleva eșantioane de semințe, precum și laboratoarele care testează calitatea semințelor, emit documente și efectuează alte activități specifice sub supravegherea sa;

h) poate retrage autorizarea, anula documentele emise sau măsurile luate de către persoanele fizice ori juridice autorizate, dacă se constată că au fost încălcate obligațiile ce le revin potrivit normelor și controlului de autorizare;

i) asigură instruirea și atestarea personalului oficial de specialitate, precum și a personalului operatorilor economici autorizați pentru activități specifice;

j) monitorizează activitățile desfășurate de operatorii economici, prin autoritățile oficiale teritoriale, în scopul verificării îndeplinirii continue a cerințelor prevăzute la art. 5;

k) rezolvă litigiile de specialitate în domeniul său de activitate.

(2) Pentru efectuarea controlului, certificării, înregistrării, autorizării, supravegherii, monitorizării testelor de calitate a semințelor și a altor servicii prestate, solicitantul va plăti contravaloarea prestațiilor odată cu

admiterea cererii, conform tarifelor stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale. Sumele rezultate se constituie ca venituri proprii ale I.T.C.S.M.S. și L.C.C.S.M.S.

Art. 22

(1) Categoriile de sămânță care se controlează și pentru care se pot emite certificate oficiale care să ateste identificarea și calitatea acestora, în condițiile prezentei legi, sunt:

- a) sămânța prebază;
- b) sămânța bază;
- c) sămânța certificată;
- d) sămânța comercială de plante oleaginoase și furajere.

(2) Categoria de sămânță standard se supune unui control oficial în postcontrol pentru verificarea identității și purității varietale.

(3) Autoritatea oficială poate, prin regulile și normele de producere, control, certificare și comercializare, să includă mai multe generații la categoriile de sămânță prebază sau bază ori să subdividă aceste categorii prin generații, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene și ale organismelor internaționale în domeniu la care România este parte sau cu reguli naționale, după caz.

Art. 23

Se admit pentru control și certificare oficială ori sub supraveghere oficială genurile, speciile și soiurile stabilite în condițiile prezentei legi sau ale reglementărilor comunitare specifice.

Art. 24

(1) Este interzisă comercializarea semințelor care nu respectă regulile și normele în vigoare, inclusiv cele de ambalare, închidere, sigilare și etichetare.

(2) Se interzice impunerea altor restricții de comercializare a semințelor, în ceea ce privește caracteristicile acestora, condițiile de examinare, marcare și închidere, decât cele prevăzute de prezenta lege sau de alte reglementări specifice în vigoare.

(3) Pentru anumite specii sau grupe de specii, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în conformitate cu procedurile Comunității Europene, poate aproba, pentru micii producători ale căror producție și comercializare sunt destinate utilizatorilor finali și care nu sunt implicați profesional în producerea de material de înmulțire, să comercializeze pe piața locală material care nu satisface cerințele generale privind ambalarea, sistemul de închidere și etichetare, fără a aduce prejudicii reglementărilor de carantină fitosanitară și cu garantarea calității acestora.

Art. 25

Pentru depășirea unor dificultăți temporare de aprovizionare generală cu sămânță certificată sau cu sămânță standard pe teritoriul Comunității Europene poate fi decis, în conformitate cu procedurile Comunității Europene, pentru o perioadă determinată, să se comercializeze cantități necesare de sămânță dintr-o categorie ce corespunde unor cerințe mai puțin stricte decât cele prevăzute de regulile și normele în vigoare, precum și de semințe din soiuri care nu sunt incluse în Catalogul comun al Comunității Europene, catalogul național al unui stat membru, respectiv în Catalogul oficial.

CAPITOLUL IV: Piața semințelor

Art. 26

(1) Operatorii economici - persoane fizice sau juridice - înregistrați pentru producerea de semințe pot beneficia de ajutoare financiare comunitare ori naționale pentru producerea de semințe certificate, realizată în baza unui contract sau a declarației de multiplicare înregistrate la autoritatea oficială desemnată, în condițiile stabilite de reglementările comunitare ori naționale, după caz.

(2) Prevederile comunitare în domeniul semințelor și materialului săditor stabilite prin directive și decizii se transpun prin acte normative naționale de implementare.

CAPITOLUL V: Testarea, înregistrarea și protecția soiurilor de plante

Art. 27

(1) Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale asigură cadrul organizatoric pentru testarea și înregistrarea soiurilor în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial, precum și în Registrul național al brevetelor pentru soiuri.

(2) Soiurile din speciile înregistrate în Catalogul comun al Comunității Europene sau în catalogul național al unui stat membru al acesteia se echivalează cu soiurile înregistrate în Catalogul oficial, în conformitate cu prevederile comunitare în vigoare.

(3) Testarea soiurilor și înregistrarea acestora în Catalogul oficial, în vederea cultivării și comercializării, acordarea brevetelor în vederea protecției juridice a noilor soiuri, în condițiile Legii nr. **255/1998** privind protecția noilor soiuri de plante, republicată, se fac de către Institutul de Stat pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor, autoritate națională oficială desemnată, instituție publică în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în conformitate cu regulile și reglementările internaționale în vigoare.

Art. 28

Semințele din soiurile radiate din Catalogul oficial, în situațiile prevăzute la art. 33, mai pot fi certificate și comercializate după radiere pentru o perioadă de până la data de 30 iunie a anului al treilea de la radiere.

Art. 29

(1) Înregistrarea unui soi în Registrul soiurilor și publicarea lui în Catalogul oficial se fac prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, după ce s-a stabilit, în urma examinării tehnice efectuate de Institutul de Stat pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor, că îndeplinește condițiile de distinctivitate, uniformitate și stabilitate și că pentru soiurile din speciile stabilite de reglementările comunitare soiul posedă valoare agronomică și/sau de utilizare.

(2) Testele de distinctivitate, uniformitate și stabilitate efectuate de o instituție similară din alt stat membru al Uniunii Europene sunt oficial recunoscute.

(3) Soiurile care îndeplinesc condițiile de acordare a protecției se înregistrează în Registrul național al brevetelor pentru soiuri.

Art. 30

La înregistrarea în Registrul soiurilor, fiecare soi trebuie să fie individualizat printr-o denumire acceptată, care să facă posibilă identificarea sa, în conformitate cu procedurile Comunității Europene.

Art. 31

Înscrierea soiurilor pentru examinare se face pe baza unei cereri a amelioratorului sau a reprezentantului acestuia, înmormunit în scris, însoțită de chestionarul tehnic U.P.O.V., C.P.V.O. sau de ghidul național și de asigurare a cantităților de semințe necesare examinării.

Art. 32

Pentru un soi local, dintr-o regiune bine determinată, sau dacă amelioratorul nu mai există, înregistrarea ori prelungirea acesteia se poate face din oficiu de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Institutul de Stat pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor, care stabilește și menținătorul soiului respectiv, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene.

Art. 33

Radierea unui soi din Catalogul oficial se face prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale în cazurile în care:

a) se dovedește necorespunzător din punctul de vedere al distinctivității, uniformității și stabilității, caracteristici pe baza cărora a fost făcută înregistrarea în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial sau în Registrul național al brevetelor pentru soiuri;

b) au apărut caracteristici noi care ar fi împiedicat înregistrarea sa, necunoscute la data când s-a făcut aceasta;

c) la cererea amelioratorului, a reprezentantului acestuia sau a menținătorului soiului, după caz, precum și în cazul în care menținătorul nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin de a prezenta în orice moment sămânța necesară reproducerii soiului, conform caracteristicilor inițiale existente la înregistrare, și de a se supune verificării periodice de către Institutul de Stat pentru Testarea și înregistrarea Soiurilor;

d) nu mai există un menținător al soiului înregistrat;

e) se dovedește că același soi este înregistrat sub un alt nume;

f) titularul certificatului de înregistrare sau menținătorul nu achită tarifele de menținere în listă conform legislației în vigoare, precum și pentru verificarea soiului pe durata în care acesta este înregistrat;

g) după 10 ani de la înregistrarea soiului nu se mai solicită sau nu se mai aprobă reînscriserea;

h) dacă legislația, regulamentele și prevederile directivelor comunitare din domeniu nu sunt respectate.

Art. 34

(1) Institutul de Stat pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor, denumit în continuare I.S.T.I.S., funcționează ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, finanțat din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat.

(2) I.S.T.I.S. are următoarele atribuții:

a) elaborează metodologia de examinare tehnică și de prezentare a noilor soiuri, în vederea înregistrării în Registrul soiurilor și a publicării în Catalogul oficial și în Registrul național al brevetelor pentru soiuri, ținând seama de reglementările interne și internaționale în vigoare;

b) examinează soiurile pentru care se cere înregistrarea și/sau protecția prin efectuarea testelor de distinctivitate, uniformitate și stabilitate, precum și în funcție de specie a testelor privind determinarea valorii agronomice și de utilizare;

c) elaborează metodologia privind protecția noilor soiuri de plante;

d) efectuează verificarea anuală a purității varietale a soiurilor multiplicare, dispusă de autoritatea oficială de control și certificare;

e) previne înstrăinarea materialului biologic aflat în examinare și asigură confidențialitatea informațiilor obținute, la cererea amelioratorului;

f) asigură depozitarea probelor de semințe și material săditor de referință din soiurile înregistrate;

g) elaborează la cerere liste ale soiurilor recomandate;

h) este depozitarul Registrului soiurilor, editează și publică anual Catalogul oficial, Registrul național al brevetelor pentru soiuri;

i) administrează colecțiile de referință la speciile pentru care se efectuează testul de distinctivitate, conformitate, stabilitate (D.U.S.);

j) organizează și testează soiurile pentru care se cere înregistrarea, în propriile centre de testare a soiurilor, denumite în continuare C.T.S., în instituții similare din alte state membre ale Uniunii Europene sau pentru unele activități sub supravegherea sa;

k) examinează, la cerere, soiurile înregistrate din punct de vedere agronomic în vederea înscrierii acestora în listele soiurilor recomandate;

l) asigură legătura cu organismele și organizațiile internaționale în domeniul testării, înregistrării soiurilor, precum și protecția soiurilor;

m) cooperează cu instituțiile similare din statele membre ale Uniunii Europene referitoare la problematica înregistrării soiurilor și încheie contracte bilaterale cu statele membre ale Uniunii Europene și țări terțe în domeniul de activitate;

n) efectuează activitatea de testare a rezistenței la erbicide și la atacul dăunătorilor pentru soiurile care au indusă această rezistență, pentru care solicitantul va plăti tarifele stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale;

o) participă la proiecte de cercetare din planul național de cercetare în colaborare cu alte unități de cercetare agricolă sau de învățământ, precum și la proiecte internaționale de cercetare.

(3) I.S.T.I.S. are în subordine C.T.S.-uri, subunitățile fără personalitate juridică, amplasate în diferite condiții ecologice ale țării care formează rețeaua oficială de testare a soiurilor.

(4) Regulamentul de organizare și funcționare a I.S.T.I.S. se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Art. 35

Se constituie Consiliul tehnic pentru soiuri și semințe de plante și material săditor, organism consultativ al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Componenta și atribuțiile acestuia se stabilesc prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Art. 36

(1) Pentru efectuarea lucrărilor de examinare tehnică a soiurilor, solicitantul va plăti, odată cu aprobarea înscrierii pentru examinare sau pentru efectuarea testelor de verificare pentru controlul menținerii purității varietale a soiului înregistrat, sumele prevăzute în tarifele stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

(2) Sumele rezultate se constituie ca venituri proprii ale I.S.T.I.S.

(3) Pentru efectuarea testării soiurilor, a verificării menținerii soiurilor și publicării lor anuale în Catalogul oficial și a altor servicii prestate, solicitantul va plăti contravaloarea prestațiilor odată cu admiterea cererii, conform tarifelor stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, sumele rezultate constituindu-se ca venituri proprii.

(4) Se vor constitui ca venituri proprii și veniturile obținute din valorificarea producției agricole, precum și alte venituri cum ar fi donații și sponsorizări primite potrivit legii.

(5) Pentru lucrările agricole, I.S.T.I.S. poate utiliza forța de muncă sezonieră cu contract de muncă pe perioadă determinată.

Art. 37

Soiurile care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 29 și 30 sunt considerate înregistrate, se înscriu în Registrul soiurilor și se publică în Catalogul oficial, iar amelioratorului i se eliberează de către I.S.T.I.S. un certificat de înregistrare a soiului. La cerere se pot înregistra și formele parentale folosite la obținerea hibrizilor comerciali.

Art. 38

(1) Protecția soiurilor de plante este asigurată de către I.S.T.I.S., începând cu data de 1 iulie 2011, potrivit Legii nr. 255/1998, republicată.

(2) Drepturile amelioratorilor asupra noilor soiuri de plante din toate genurile și speciile sunt recunoscute și apărate prin acordarea de brevet de soi, în condițiile Legii nr. 255/1998, republicată.

(3) Brevetele de invenție acordate în condițiile Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție, republicată, conferă amelioratorului aceleași drepturi.

(4) Dreptul de a produce și/sau de a comercializa sămânța unui soi protejat se poate transmite contractual oricărei persoane fizice sau juridice, înregistrată conform prevederilor art. 4, care se angajează să achite titularului de brevet o redevență stabilită de comun acord.

(5) Nerespectarea prevederilor alin. (4) atrage plata contravalorii redevenței majorată de 5 ori și plata altor daune care rezultă din aceasta, precum și retragerea autorizației de producție și de comercializare a semințelor.

(6) Deținătorul brevetului de soi are dreptul să urmărească respectarea prevederilor contractuale prin expertiză tehnică și financiară sau pe orice cale legală, inclusiv pentru toate situațiile prevăzute de Legea nr. 255/1998, republicată.

Art. 39

Certificatul de înregistrare a soiului conferă posesorului dreptul de a produce și a comercializa sămânță din toate categoriile soiului respectiv și de a beneficia de drepturile care decurg din aceasta, potrivit legislației în vigoare.

Art. 40

I.S.T.I.S. este desemnat ca instituție de depozit al materialului reproductibil pentru soiurile înregistrate în Registrul soiurilor.

Art. 41

I.S.T.I.S. este împuternicit să efectueze examinările și verificările pentru controlul menținerii purității varietale a soiurilor înregistrate în Registrul soiurilor și publicate în Catalogul oficial.

Art. 42

După obținerea certificatului de înregistrare a soiului, titularul acestuia are obligația de a pune la dispoziția I.S.T.I.S. un eșantion-martor de semințe sau de plante, care se va conserva și va constitui proba de referință.

Art. 43

(1) Titularul certificatului de înregistrare a soiului plătește efectuarea examinării și verificării menținerii identității și purității varietale, precum și a publicării soiului, pe toată durata în care acesta este înscris în Registrul soiurilor și publicat în Catalogul oficial, conform prevederilor art. 36.

(2) Verificarea anuală a purității varietale a soiurilor multiplicare în România se efectuează conform metodologiei și tarifelor stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

CAPITOLUL VI: Sancțiuni

Art. 44

(1) I.N.C.S., prin autoritățile oficiale subordonate, poate dispune reținerea oricărei cantități de sămânță pregătită pentru comercializare, în timpul sau după comercializare, găsită fără documente de calitate ori

de stare fitosanitară, prevăzute de legislația în vigoare, sau cu documente necorespunzătoare dispozițiilor legale, până la clarificarea situației, după caz.

(2) În cazul în care sămânța nu corespunde condițiilor legale în vigoare, autoritatea prevăzută la alin. (1) interzice comercializarea și dispune returnarea acesteia, folosirea în alte scopuri, blocarea și/sau distrugerea pe cheltuiala titularului.

Art. 45

Constituie contravenții la normele privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității și comercializarea semințelor următoarele fapte:

- a) comercializarea de semințe necontrolate, necertificate sau provenite de la persoane fizice ori juridice neînregistrate, conform prevederilor legale;
- b) producerea, prelucrarea și comercializarea de semințe, fără autorizația eliberată de I.N.C.S., prin autoritățile teritoriale de control și certificare a semințelor, cu excepția celor prevăzute la art. 24 alin. (3);
- c) neasigurarea măsurilor corespunzătoare menținerii calității, purității și identității la recoltarea, condiționarea sau prelucrarea semințelor destinate comercializării;
- d) depozitarea și transportul semințelor fără documente care să ateste calitatea și identitatea acestora, precum și neasigurarea măsurilor de protecție a calității și a autenticității lor;
- e) lipsa registrului de intrări și ieșiri prevăzut la art. 5 lit. b), ținerea necorespunzătoare a evidenței producerii, intrărilor, ieșirilor și stocurilor de semințe;
- f) refuzul de a prezenta documentele privind calitatea semințelor, precum și evidențele prevăzute la lit. e), la cererea autorității oficiale de control, împuternicite de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- g) înscrierea unor date eronate în documentele de atestare a calității semințelor;
- h) comercializarea de semințe fără documente care să ateste calitatea și starea fitosanitară corespunzătoare pentru însămânțarea;
- i) comercializarea de semințe care nu corespund normelor în vigoare;
- j) nerespectarea regulilor și normelor în vigoare în toate stadiile de producere, prelucrare și comercializare a semințelor;
- k) introducerea în țară și comercializarea de semințe din țări, fără avizul de specialitate al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale sau neconforme cu reglementările în vigoare.

Art. 46

Faptele prevăzute la art. 45 constituie contravenții în măsura în care nu intră sub incidența Codului penal.

Art. 47

(1) Contravențiile prevăzute la art. 45 se sancționează cu amendă aplicată persoanelor fizice sau juridice, după caz, astfel:

- a) cea de la lit. d), cu amendă de la 2.000 lei la 3.000 lei;
- b) cele de la lit. c), e) și h), cu amendă de la 3.001 lei la 5.000 lei;
- c) cele de la lit. a), b) și i), cu amendă de la 5.001 lei la 8.000 lei;
- d) cele de la lit. f), g), j) și k), cu amendă de la 8.001 lei la 12.000 lei.

(2) Valoarea amenzilor va fi actualizată prin hotărâre a Guvernului, în funcție de rata inflației.

Art. 48

(1) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 45 și 47 se fac de către persoanele împuternicite de I.N.C.S. și de către camerele agricole, prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale poate împuternici și alte persoane care să constate contravențiile și să aplice sancțiuni.

(2) Contravențiilor prevăzute la art. 45 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Personalul instituțiilor publice ale administrației centrale și locale va sprijini autoritățile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale cu privire la cazurile de încălcare a prevederilor prezentei legi.

CAPITOLUL VII: Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 49

Prevederile prezentei legi se aplică și soiurilor care sunt înscrise în Registrul soiurilor și, respectiv, în Catalogul oficial, la data intrării în vigoare a prezentei legi. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va

lua măsuri ca, pentru toate soiurile înscrise în Registrul soiurilor și în Catalogul oficial, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, să emită certificate de înregistrare a soiurilor și să stabilească dreptul de menținător institutelor, stațiunilor agricole, instituțiilor de învățământ superior și altor amelioratori sau operatori economici, la solicitarea acestora.

Art. 50

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. **75/1995**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 17 decembrie 1997, cu modificările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 28 alin. (1) teza întâi, precum și orice alte dispoziții contrare.

ANEXĂ: DEFINIREA termenilor de specialitate utilizați în lege

1.Sămânța înseamnă orice material de reproducere sau plantare: semințe, fructe, material săditor produs prin orice metode de înmulțire, destinat multiplicării ori pentru producția de consum alimentar sau industrial. Materialul săditor înseamnă materialul de înmulțire și plantare compus din: plante, părți ale plantei, inclusiv port-altoii, destinate înmulțirii și producției de plante destinate plantării.

2.Soiul înseamnă un grup de plante aparținând unui taxon botanic de cel mai jos rang cunoscut, care:

a)se diferențiază clar de cele deja cunoscute prin cel puțin un caracter distinct, precis și puțin fluctuant, ce poate fi definit și descris, sau prin mai multe caractere a căror combinație este de natură să dea calitatea de nou (distinctivitate);

b)este uniform pentru ansamblul caracterelor luate în considerare de reglementările în vigoare privind uniformitatea soiurilor, cu excepția unui număr foarte redus de forme atipice, ținând seama de particularitățile de reproducere (uniformitate);

c)este stabil în caracterele sale esențiale, adică în urma reproducerii sau multiplicării succesive ori la sfârșitul fiecărui ciclu de reproducere, caracterele esențiale rămân așa cum au fost descrise inițial (stabilitate);

d)este considerat soi și hibridul cu formele parentale ale acestuia.

3.Soiul protejat înseamnă soiul nou-creat pentru care a fost acordat un brevet de soi.

4.Plantele cuprind plantele agricole și horticole.

5.Amelioratorul înseamnă:

a)persoana fizică sau juridică care a creat sau a descoperit și a dezvoltat un nou soi;

b)persoana care a angajat persoana prevăzută la lit. a) sau care i-a comandat acesteia activitatea de creare ori de

descoperire de noi soiuri, dacă contractul prevede că dreptul de ameliorator aparține celei dintâi;

c)succesorul în drepturi al persoanei prevăzute la lit. a) sau b), după caz.

6.Menținătorul înseamnă persoana fizică sau juridică indicată în Registrul soiurilor ca responsabilă pentru menținerea unui soi cu caracteristicile avute la data înscrierii în Registrul soiurilor.

Menținătorul poate fi amelioratorul soiului sau persoana căreia amelioratorul i-a transferat acest drept printr-o tranzacție legală.

7.Prelucrarea cuprinde cel puțin una dintre următoarele operațiuni: condiționarea, incluzând: precurățarea, uscarea, curățarea, sortarea, fasonarea, tratarea, după caz; formarea loturilor; ambalarea și etichetarea, precum și operațiuni auxiliare ca: depozitarea, păstrarea și transportul semințelor.

8.Comercializarea înseamnă vânzarea, deținerea în vederea vânzării, oferta pentru vânzare și orice cedare, furnizare sau transfer, în scopul unei exploatare comerciale a seminței la terți, fie că este sau nu este remunerată.

Nu fac obiectul comercializării:

a)livrarea de semințe la organismele oficiale de testare și inspecție;

b)furnizarea de semințe la prestatorii de servicii în vederea transformării sau condiționării, atât timp cât prestatorul de servicii nu obține un drept asupra seminței furnizate astfel;

c)furnizarea de semințe brute, sub anumite condiții, la prestatorii de servicii, în vederea producerii unor materii prime agricole destinate pentru scopuri industriale, sau de semințe înmulțite pentru acest scop (procesare), atât timp cât prestatorul de servicii nu obține un drept nici asupra seminței furnizate, nici asupra produsului recoltei.

9.Categoriile de semințe din procesul de producere (multiplicare) sunt definite după cum urmează:

a)sămânța amelioratorului înseamnă sămânța:

- produsă de către sau sub directa responsabilitate a amelioratorului ori a menținătorului, folosind selecția conservativă sau alte metode științifice specifice;

- care este destinată producerii semințelor de prebază;

- care satisface cerințele impuse de reglementările în vigoare privind puritatea varietală pentru semințele de prebază;

b)sămânța de prebază înseamnă sămânța din toate verigile biologice dintre sămânța amelioratorului și sămânța de bază, care:

- a fost produsă de sau sub directa responsabilitate a menținătorului;
- a fost produsă din sămânța amelioratorului ori din sămânța de prebază;
- este destinată producerii de sămânță de prebază sau de bază;
- satisface cerințele impuse de reglementările în vigoare specificate pentru semințele de prebază;

c)sămânța de bază înseamnă sămânța:

- produsă de către sau sub directa responsabilitate a menținătorului;
- care a fost produsă din sămânța de prebază;
- care este destinată producerii de sămânță certificată;
- care satisface cerințele impuse de reglementările în vigoare specificate pentru semințele de bază;

d)sămânța certificată înseamnă:

- în cazul hibridilor, sămânța produsă în loturi de hibridare din sămânță de bază și care este destinată producerii de recoltă pentru consum uman, animal sau pentru industrializare;
- în cazul soiurilor, sămânța produsă direct din sămânță de bază pentru reînmulțiri sau pentru consum și care satisface cerințele impuse de reglementările în vigoare specificate pentru semințele certificate;
- la cererea autorului sau a menținătorului poate fi obținută dintr-o sămânță de prebază;

e)sămânța comercială înseamnă sămânța care:

- are identitate ca specie;
- corespunde condițiilor impuse de reglementările Uniunii Europene în vigoare specificate pentru semințele comerciale;
- corespunde, în urma unui examen, condițiilor de valoare culturală prevăzute în normele în vigoare;

f)sămânța standard de legume înseamnă sămânța care:

- are suficientă identitate și puritate varietală;
- este destinată în principal producției de consum;
- corespunde condițiilor din normele în vigoare;
- este verificată în postcontrol oficial și corespunde din punct de vedere al identității și purității varietale;

g)material standard de viță-de-vie înseamnă materialul vegetativ care:

- posedă identitate și puritate varietală;
- este destinat pentru producerea de plante tinere de viță-de-vie sau părți de plantă ori pentru producția de struguri;
- corespunde condițiilor din normele în vigoare;
- în urma examinării oficiale se constată că îndeplinește condițiile de mai sus.

10.Înregistrarea operatorilor economici înseamnă operațiunea de admitere a unei activități pe care un operator economic, persoană fizică sau juridică, dorește să o efectueze în cadrul obiectului său de activitate, dacă sunt îndeplinite condițiile tehnice și organizatorice preliminare desfășurării respectivei activități.

11.Contractul de multiplicare înseamnă contractul de prestare de servicii care prevede condițiile tehnice și financiare de realizare a producției de semințe multiplicare, încheiat, în condițiile legii, între proprietarul semințelor destinate multiplicării sau reprezentantul acestuia și un agricultor multiplicator.

12.Declarația de multiplicare înseamnă cererea persoanelor fizice sau juridice înregistrate pentru producerea de semințe, adresată autorității de certificare, în vederea admiterii culturii semincere, destinată multiplicării, pentru inspecția în câmp.

13.Supravegherea oficială înseamnă procedura prin care autoritatea competentă urmărește și verifică activitatea specifică a unei persoane fizice sau juridice autorizate de autoritatea respectivă să desfășoare o anumită activitate în numele său.

14.Monitorizarea oficială înseamnă procedura prin care autoritatea competentă, prin inspectorii oficiali, urmărește sistematic procesul de implementare și respectare a legislației în vigoare, pe parcursul activității de producere, prelucrare și/sau comercializare a semințelor și a materialului săditor, înregistrează și comunică rezultatele către entitățile direct implicate, în scopul îmbunătățirii permanente a calității serviciului prestat.

15.Catalogul oficial înseamnă Catalogul oficial al soiurilor de plante de cultură din România.

*) Republicată în temeiul art. III din Legea nr. **212/2010** pentru modificarea și completarea Legii nr. **266/2002** privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și înregistrarea soiurilor de plante, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 790 din 25 noiembrie 2010, dându-se textelor o nouă numerotare.

) Legea nr. **266/2002 privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și testarea și înregistrarea soiurilor de plante a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 343 din 23 mai 2002.

